

ברוחבה של עיר ולא היו נוכנים לבתים מפני האל הטומאה וטוענה עולה ושלמים פ"י עולה הם הגולות ושלמים פ"י דסבירי כר'امي דהשור מקריבין שלמים ולא היו מתעסקין בחזירתן כרך שמתעסקין בהליכתן: ופטורה מן הדמאי. ירושמי תני פטורה מן הדמאי וממן הדמאי וכן הוא בתוספתא:

יב ולמה אמרה. נכספי בchan כו. חומרה שנשאו בקדושתן ואינם יוצאי לחולין לעולם: בספר תורה, פ"י אcolo קאי שמוכר אותו בס"ת כמו שהוא ס"ת נשאר הס"ת תמיד בקדושתה והמעות הם חולין כן הוא כשמוכר בכוריהם נשארו בקדושתן והמעות הם חולין ולא כמעט שם יצאו לחולין והמעות נתפסים בקדושה: ור' יהודה אומר אין נתן אלא לחבר בטובה. כי צריך לאכללה בטורה ואoil לשיטתו דאמר בסוף פרק ד' דחליה שאין נתן לכל אדם: וחכמים אומרים נתנן כו. פ"י רחכמים פליגי וסבירי שנותנן לכל כהן כמ"ש בסוף פרק ד' דחליה: והן מתחלקן לאנשי משמר. ירושמי תני המוכר ס"ת כתיב אין אינו רואה סימן ברוכה של אביו אביו של אביו שעובד לעולם פ"י אפילו של אביו שעוד לו בירושה והרי א"צ לו שהרי מסתמא יש לו אחרת שכח לעצמו שכל אדם צריך שיש לה ספר תורהAuf'כ לא ימכור ואם מכור כו' וכל המקימים ספר תורה בתוךו:

כל היום אלא שתידות ביום חמוץ עומדת עד:

אחר דאם לא כן ה"א דהקפידה תורה שיקרא בעצמו דוקא ומצעו סמך להוה דכתיב וענית ואמרות ואין עניה אלא מפני אחר כי לא שייך לשון עונה אלא כשהחר קורא והוא עונה אחריו: ט מעטריך. ירושמי א"ר מנא כל עמא מודי שאין מעטרין את

הביבורים מעמן ומואב מי פליגין בחוץ הארץ. מאן דאמר מעטרין ביכורים חוץ משבעת המינים מעתירין את הביכורים מחוץ לארץ. ומ"ד אין מעטרין את הביכורים אלא משבעת מינים אין מעטרין מחוץ"ל ור' אמר כל עמא מודי שמעטרין ביכורים מחוץ משבעת המינים מעתירין את הביכורים מעמן ומואב מאן דאמר מעתירין את הביכורים מעמן ומואב:

י רב' שמעון אומר שלש מדות ביכורים כו. ירושמי תני מצוה להביא הביכורים בשבעה כלים ואם הביא בכלאי' יצא כיצד הוא עשה נתן חיטים מלמטה וד"א על גביו כמו שהם סדרים בפסוק ארץ חטה ושערה כו' שעורים ע"ג וד"א ע"ג ענבים ע"ג וד"א ע"ג רימון ע"ג וד"א ע"ג זיתים על גביהם וד"א על גביהם נוטני אותם לא לחבר בטובה. וחכמים אומרים נוטני אותם לאנשי משמר, והם מחלוקת ביןיהם, בקרשי השתקען:

תמורים מבחווץ ולא היו עלין ייחידי אלא פלכין פלכין ולא היו מהלכים

כל היום אלא שתידות ביום חמוץ הכנסת עלה עמhn ולנו ביתו עליו הכתוב אומר

סליק מסכת בכורים

לקוטים מדור"א

אמרו מלא הוי אמינה דעתן מים שאובין פולין כר' הדיו אומרים אין בצר"י לך אמרו מלא והשתא לא טענן כלל לומר שאין בצר"י כלומר שאין פולין את המקווה דהיאך יכול לטעות אי כתיב מלא מים שאובין ואין אפשר לומר אין בצר"י שאין מלא מים שאובין פולין. משמע אבל אי לא היה מלא פולין והוא תמה. ע"כ אין בחיר"ק והוא כמו הין. והל היה אומר הין בה ואעפ"כ אמר בריש רבו תיבת מלא ע"פ שלשון הל הין בה ולא יכול לטעות כלל. ע"כ תיבת מלא מיותר. ע"פ"כ אמר תיבת מלא כלשון רבו. ורבו הוכחה לומר תיבת יתרה בכדי שיאמר כלשון רבו:

במשנה דעבדות וכובדים פ"ב משנה ה' אל' ישמעאל אחוי האיך אתה קורא כי טובים ודודיך מיין או כי טובים דודיך אמר לו כי טובים ודודיך אל' אין הדבר כן שהרי הבהיר מלמד עליו לריח שמניך טובים. ועיין ברע"ב ובתוס' יוט' ואמר הרב הגאון פ"י אחר והכי גריש מתני דלא דיק כל במתני אם נאמר ודודיך לשון זכר או דודיך לשון נקבה רק הכי גריש היאך אתה קורא כי

במסכת עדות פ"א משנה ג' הלל אומר מלא הין מים שאובין פולין את המקווה אלא שאדם חייב לומר לשון רבו. ופירש הרע"ב וזה כלומר הין איינו לשון משנה אלא כך שמע מרוביתי. ורמב"ם קיבל מאביו וז"ל מפני שהוא שמעיה ואבטלון גורי הצד לא היה יכול להוציא מפיהן מלת הין. ואמרו אין במקום הין. כרך בני אדם עד היום שאינם יכולים לחתוך באותיות אהה"ע. והיה הל גם הוא אומר אין כמו שהוא רבותיו אותיות. והקשה הרב הגאון צ"ל. אם הם אמרו מחמת שלא היה יכול לחתוך אותיות. יאמר גם הל יכול לחתוך כו'. מי לשון רבו שייך בזה. וללשון ראשון נחאה. שאמר לשון רבו אף שאינו לשון משנה אלא לשון תורה. ועל פי ראשון קשה דהוא אמר כלשון רבו. על רבו גופא קשה למה לא אמר בלשון משנה לחוז ולשון תורה לחוז. ואמר הרב הגאון ז"ל דה"פ דהא יש לדדק לעין מי אמר הל מלא. מלת מלא מיותר hei ליה למימר הל אמר הין מים שאובין כר' בודאי מלא הוא ויש לומר דשמעיה ואבטלון אמרו אין שלא יכול לומר הין לכך מכך הוציאו לומר מלא دائ' לא

שמקioms ויתברך לאחר זמן וכן ח"ו להיפוך. נתן ולא אמר נתתי
דאם אמר נתתי ה"א שהבחירה להאדם הואليلך בדרך טוב הוא
בתחילה הבחירה אבל אם בורר לו דרך הרע אין לו תקנה אף אם
בירור לו אח"כ דרך הטוב לך קאמר הכתוב נתן והוא לשון זהה
פי' שאמור הקב"ה שכיל מיך עד תשולם ימיך יש לך ברירה אפי'
עד יום המיתה יש לך תקנה שיבورو לו דרך הטוב ואם יאמר האדם
מה תקנה יש לי אם הייתי רשע עד הנה ואח"כ אף אם אבורו לי
דרך הטוב מה עשה עם העברות שעשית ואני לי תקנה לך
אמר הכתוב היום שהבעית הוא רקטן שנולד רק שיעשה אח"כ
תשובה וילך בדרך הטוב מכאן ולהבא ואם יאמר מה עשה עם
היצור הרע כמש"כ בתנאי דבר אליו אם עשה אדם עבירה לא
יעטר על העבירה בלבד אלא יעטר ג"כ שמו העבירה עשה
לייצר פתח שיכל לפחות אותו שיעשה עבירות הרבה שאם לא
עשה העבירה לא היה לייצר פתח כלל לפחות אותו לכך אמר הכתוב
אנכי פ' אני אהיה עמך ועל תירא מן היוצר כמאמר הגמ' יוצר של
אדם מתגבר עליו בכל يوم כי והקב"ה עוזרו שנאמר צופה רשות
לצדיק ומבקש להמיתו וזה לא יעובנו בידו ואם יאמר האדם למשל
אם האחד קונה סחורה מחבירו והਮוכר אומר לו אם יהיה לך
מהסחורה עשה לך לך ומריצה לו המוכר בכל מני התחלות
יאמר הולך שבודאי הסחורה לא טובה היא אף כאן ג"כ יאמר
האדם בודאי לא טובה היא הדרך שהקב"ה מריצה אותה בכל מני
רצויים לך אמר הקב"ה לפניכם פירוש הוא לפניכם אין אני מכיר
אתכם ולא אמר לכם שלכם משמע אני נתן בהכרח ואם יאמר
האדם דזהו כשהיהה כל העולם צדיקים אבל מהו אם אני אבורו לי
לבד דרך הטוב רבים פ' ראה לפניך ואל תשגיח על העולם אם
הם צדיקים כי ונחוור הפסוק בסדר ראה פ' ראה לעצמך ואל
תשגיח כלל על העולם אם הם צדיקים או ח"ו כי אנכי אני לא
auseוב אותך ביד היוצר נתן תמיד אף שהיה רשות בתחלת יכול
לבורר עוד דרך הטוב ואם תאמר שהקב"ה יכיר לך לך אמר
לפניכם שלפניכם הוא ואין אני מכיר אתכם היום אל תירא מן
העבירות שהוא רקטן שנולד דמי ומרומו בפסוק לשון רבים ג"כ
ברית של ג' פסוקים ראה אנכי כי הרו"ש מראה את הברכה כי
אל"ף מאת כי והקללה כי ויו"ז מוהקללה הוא אותיות ראו:

כפ' תורייע בפסקוק ושער בנגע הפק לבן וכותב בראשי הפק לבן מתחילה שחור והפק לבן בתוך הנגע ומיועט שער שנים. יש לדקדק דרש"י מפרש בתחילת הפק לבן ואח"כ ושער ומפרש ריש"י על אחרון ראשון ועל ראשון אחרון ואמר הגאון הנ"ל דה"פ ווהפק לבן בתוך הנגע פי' שהגע היה מקודם ואח"כ הפק לבן קשה מילן דלמא השער היה לבן קודם והגעה צ"ל דהפק קאי על הנגע הנגע הפק השער לבן אבל ק' דלמא קאי הפק על השער שהשער הפקו א"ע לבן ולעולם קודם הנגע הפקו לבן לכך כתוב ריש"י מיועט שער שנים וא"כ היה צריך לכחוב ושער בנגע הפקו לבן ע"כ צ"ל דקאי על הנגע וא"כ צ"ל דהגע היה בתחילת:

במיסכת מגלה ייז' א' לcoldom נתן לאיש חליפות שמלוות ולבניים נתן חמיש חליפות. אפשר דבר שנצטער אותו כדייך יכול כבו כו' דאמר רבא בר מהסיא אמר רב חמא בר גורייא אמר רב

טוביים דודיך מין או כי טובים דודיך בשניהם דודיך לשון וכור
והשאלה היה בענין אחר דלפומ רהיטא יש לדורך במתניתין ואמר
בתחליה כי טובים דודיך מין או כי טובים דודיך ותו לא ולא אמר
יין ע"כ צ"ל דה"פ כי טובים דודיך מין פ"י כי טובים קאי אדלעיל
אישקני מנשיקות פיהו דזה תורה שכחוב שבעין ווין נקרא תורה
מיין פ"י בדרכי סופרים יש בהם חשבות שבעין ווין נקרא תורה
או כי טובים דודיך פ"י כי טובים קאי אדוידיך והשתא ה"פ כי
טובים דודיך פ"י שטובים יותר דודיך שהוא דברי סופרים מיין פ"י
יותר מיין דהוא גוף התורה אל כי טובים דודיך מין (וכבמשניות
שלנו לא כתיב כאן מיין אבל הגאון גריס אל כי טובים דודיך
מיין פ"י) וכי טובים קאי אדלעיל ודודיך יש בהן חשבות מהתורה
שנקרא יין אבל לא יותר אמר לו אין הדבר כן שהרי חבירו מלמד
עליו לריח שמניך טובים וקאי טובים על שמן ה"ג קאי טובים על
יין ווע"כ בקרוא כי טובים יותר טובים דודיך הוא דברי סופרים
מיין מה תורה גופה שחמורים ד"ס מד"ת (ובגילות מביא בשם
פסקיתך רבתך אמר ר"ש ברABA חביבים דברי סופרים בדברי
תורה שנאמר וחכם כיין הטוב חבריא בשם ר"י חמור בדברי סופרים
דברי תורה שנאמר כי טובים דודיך מין והוא בדברי ר"י שאמר
לרבינו ישמעאל שהרי מלמד עליו ואתה בגמרא דעתך
כווכבים פ"ב ל"ה א' מאי כי טובים דודיך מין כי אתה רב דימינך
אמרה נסת ישראל לפני הקב"ה ובש"ע עירבים עלי דברי דודיך
יותר מיינו של תורה). אמר הכותב כבר אמרתי דברי הגאון ז"ל
לפני הרוב המאור הגדול החריף ובקי המפורסם מורה שמואל נ"י
אב"ד דק"ק אנטיפאלאיה והוא ש"ב של הרוב הגאון ז"ל והראה לי
במדרש^ה אבל לע"ע לא היתי יכול למצוא שטרוד אני בטרא
מצואהומי שירצה לחפש במדרש למצוא זה הענין כמודומה לי
שיבין יותר המעניין בדברי הרוב הגאון ז"ל:

אירות בהגדה ואת האותות והמטטה ואלו הן דם כו' ר' יהודה היה נתן בו סימנים דצ"ק עד"ש באח"ב. והקשרו כל המפרשים לעניין Mai נוֹתָן ר' סימנים ותירוץ הנגאון ז"ל דאיתא במדרש א"ר יהודה המטה משקל ארבעים סאה היה ושל סנפריניין היה ועשרה מכות חקוקות עליו נוטריקון דצ"ק עד"ש באח"ב אמר לו הקב"ה בטכxis הוה הביא עליו את המכות. וביליקוט כתוב אמר הקב"ה המטה הוה יביא עליו המכות והשתא ה"פ בהגדה ואת האותות והמטטה פ"י שכותב על המטה המכות האלו שנאמר ואת המטה הוה תקה בידך אשר תעשה בו את האותות ואלו הן דם צפראען כו' והם דברי חכמים שסבירו שהמכות כתובים על המטה כמו שכתוב בתורה בפיירוש דם צפראען כו' ר' יהודה היה נתן בהם סימנים פירוש במטה היה נתן סימנים פ"י סימנים הוא נוטריקון שכותב במדרש דצ"ק כו':

ראאה אני נוטן לפניכם היום ברכה וקללה. מה שכתוב כאן ברכה וקללה ולא אמר טוב ורע או חיים ומות מפני שכאן אמר הקב"ה לישראל שיש שני דרכים דרך הטוב ודרך הרע ויבחר לו את הדרך איזה שירצחה ושכר מצוה בהאי עלמא ליכא גם תשלום העבירה הוא העיקרי בಗיהנם לכך קאמר לשון ברכה וקללה כמו ברכה למשל כשם ברוכין אותו שהייתה לו בניים טובים או יתרבעך ברובנים והרבבה מבנייהם בו אעפ"כ מביב לא חל עליון הבועה בק

ולילה כמנין נרות של ליל ראשון כ"ר וכן פסק בש"ע ויש להקשות דהא איתא בתוס' כ"א ע"ב בר"ה והמהדרין מן המהדרין נרא לזרי דב"ש וב"ה לא קיימי אלא אנדר איש וביתו שכן יותר ההידור דאיaca היכרא כמשמעות והולך או מחרס כנגד ימים הנכנסים או היוצאים אבל אם מוסף נר לכל אחד אפילו יוסיף ליכא היכרא שיש לומר שכן יש בני אדם בבית ולמה לא פסק הרמב"ם וש"ע כסברת התוס' ואמר הרוב הגאון ז"ל תירוץ על זה דהא איתא בגין' באותו עניין והמהדרין מן המהדרין ב"ש אומר יומם ראשון כ"ה אמר יומם ראשון כ"ו מכאן ואילך מוסף והולך אמר עולא פליני בה תרי אמראי במערבה ר' יוסי בר אבין ור' יוסי בר זבדיא חד אמר טעמא דב"ש כנגד פרי ההג' וטעמא דב"ה דמעlein היוציאן וחדר אמר טעמא דב"ש כנגד פרי ההג' וטעמא דב"ה דמעlein בקדש ואין מוריידין ומאי נ"מ בין שני טעמים הללו יכול לומר דנ"מ כסברת התוס' ולמ"ד כנגד ימים הנכנסין כ"ו צרך היכרא וע"כ המהדרין מן המהדרין לא קאי אמרהדרין דאי"כ לא הוא היכרא כלל כסברת התוס' אבל למ"ד טעמא דמעlein בקדש כ"ו לא צרך היכרא כלל רק לצריך להוסיף משום מעלה כ"ו אבל לא משום היכרא קאי מהדרין מן המהדרין על מהדרין שוסיף בכל לילה ולילה וגם ידליך כל אחד ואחד דהא אינו צרך היכרא כלל וא"כ יש הידור יותר כשיידליך כל אחד ואחד יוסיף בכל לילה ואיתא בגין' אחר שאמר פליני תרי אמראי כ"ו אמר רב בר חנא שני זקנים היו בצדין אחד עשה כב"ש ואחד עשה כדרכי ב"ה וזה נותן טעם לדבריו כנגד פרי ההג' וזה נותן טעם לדבריו דמעlein בקדש ואין מוריידין והביא הגמ' המימרא של רב בר בר חנא ואמר דמעlein אחר הפלוגתא ומביא וזה שיהיה הלכה כך דהטעם משום מעlein כ"ו וא"כ לא צרך היכרא והשתא מתווין שיפה כוון הרמב"ם במא שפסק נר לכל אחד ואחד וג"כ מוסף בכל לילה ולילה דהמעשה שהוא מביא הרבה בר בר תנא הוא כמו שאמר הש"ס תניא כוותיה: כי יפתח איש בר מלא או כי יקרה איש בר חסר בעל הבור ישלם מלא הלא דבר הוא ונרא דאיתא בגמרא אם על הפתיחה חייב על הכריה לא כ"ש אלא להביא כורה אחר כורה וכך כתיב כי יפתח בר מלא דהינו טפחים כי יקרה איש בר חסר דהינו וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין ב"ה אמר יומם ראשון מدلיק אחד ומכאן ואילך מוסף והולך בכל לילה טפח עשירית מי משלם בעל הבור כתיב מלא פ"י מי שהוא מלא משלם: סליק

בשביל שני סלעים מילת שהויסף יעקב כ"ר ירדנו אבותינו למצרים א"ר בנימין בר יפת רמזו לו שעתיד בן לצתת ממו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושים מלכות. צל"ע הדודרא קושיא לדוכתיה דاعפ"כ הטיל קנהה בין האחים ותירץ דהא יש להקשות מא"פ פריך הגمرا דבר שנצטער כ"ו יכול דילמא חמש חליפות של בנימין היו גרוועים משל האחים והוא שווים בדים של בנימין וצל"ע דכח"ג פריך לאחיו היו שווים חמיש חליפות כ"ו של בגדים של אחיו לכך פריך הגمرا דבר שנצטער כ"ו והשתא משני שפיר רמזו לו וא"כ לפ"ז יכול לומר דחמש בגדים של בנימין גרוועות משל אחיו וחליפות של אחיו היו שווים בדים כמו חמיש חליפות של בנימין ומה שעשה יוסף כך מסום דרמזו רמזו שעתיד בן לצתת כ"ו:

גלח כבוד מלכותך כ"ו מהרה. דאיתא בגمرا דהgingה פ' אין דורשין ד", י"ג ע"ב כתיב שיש כנפים שיש כנפים לאחther וכותוב אחד אומר כ"ו וארבעה כנפים לאחther כ"ו ומשמי לך' כאן בזמנן שבהמ"ק קיים כתיב קיים כאן בזמנן שאין בהמ"ק קיים ככယול שנתמעטו כנפי החיות הימנייהו אמעוט אמר רב חנן אל אמר רב אותן שאומרים שירה בהן כתיב **הכא בשתיים יעופף וקרא זה אל זה וכור' כתיב התעיף** כ"ו והוא כנפים האמצאים והפסוק ברוך שם כבוד מלכוות לעולם ועד יש בהן ששה חיבות והיה כתוב על הכנפים ססדר מלמעלה למטה על כל כנף חיבת אחת נמצא על כנפים האמצאים היה כתוב כבוד מלכוות לך' אמר גלה כבוד מלכוות הוא שני כנפים האמצאים וישלח לנו אליו ז"ל ומשיחנו ב מהרה בימינו Amen סלה:

הרמב"ם פסק בהלכות חנוכה פ' ובעי הילכה א' כמה נרות הוא מدلיק בחנוכה מצויה שהיא כל בית ובית מדריך נר אחד בין שהוא אנשי הבית מרובין בין כ"ו והמהדר את המצווה מدلיק נרות כמנין אנשי הבית נר לכל אחד ואחד כ"ו והמהדר יותר על זה ועשה מצואה מן המובהך מدلיק נר לכל אחד בלילה הראשון ומוסיף והולך **בכל לילה ולילה נר אחד וכותב המגיד משנה** כמה נרות מدلיק כ"ו בפ' במא מدلיקין ת"ר מצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין ב"ה אמר יומם ראשון מدلיק אחד ומכאן ואילך מוסף והולך פ"י ובינו דההדרין מן המהדרין עושים מה שמהדרין עושים להדליך נר אחד וכל אחד ואחד מבני הבית וועשיין יותר מה שמוסיפים בכל לילה

חידושים

מן חתנא דבר נשיאו הרב הנדול החכם השלם החריף ובקי מוהר"ר משה ז"ל

יכול לומר דהמקש ידע מקרה אל יצא והשתא בלא זה לא היה יכול להקשות הווצה היכא כתיב' וזה אינו דהא ידע מאל יוציא ודרשיה לך' הא מיבעי אתחומיין וזה אינו דתוחמיין דרבנן ודקשיא לך' במא ידע דידע לשכת בורקה דורקה אינה מאבות הללו דחשיב במתניתן ואינו מתולדותיהן רק דהוי מלאכה ב"ע כמו תחומיין אליבא דר"ע לך' פריך מידי זrique תולדה דהווצה א"כ לא יכול לומר דידע מזרקה דאי"כ אינו חייב על הווצה ג"כ דהא מוכחה מהגמ' מדלא משני דידע לשכת בתולדותיהן ע"כ דאי"ו סברא כלל וא"כ צ"ל דידע בתחומיין וצ"ל דתוחמיין ואורייתא ונפקא ליה מאל יצא א"כ לית לך' על הווצה ומשמי קרא אחרינה:

במסכת שבת פרק הוווק מקדי זrique תולדה דהווצה גופה היכא כתיב' והקשה העולם לפורן סתום הווצה היכא כתיב' אבל נראה לתרץ דהא איתא בגמ' מניא ל"ל ואמר ר' שאמ עשם בעולם א' כ"ו אלא אי סבר כרשכ"ל דידע במא' תחומיין ואלי' בא דר' עקיבא ואתא בגמ' דיעירובין דף נ"א ע"א הני אלף אמה היכא כתיב' דתניא אל יצא איש ממוקמו אלו אלף באמה כ"ו ע"ש והוא אמר במש' סוטה בו ביום דרש ר"ע ומדורותם אלפיים כ"ו א"ה צרך חד לחבריה יעוזן היטב במסכת עירובין ואיתא בגין' דיעירובין דף י"ז ע"ב ר' היכי קא קשיא ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ה. אמר רב אשבי מי כתיב אל יצא כתיב והשתא